

Sygn. akt IV U 156/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Urbańska-Woike
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 15 grudnia 2017 r. nr (...) - (...) decyzja nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

SSO Beata Urbańska-Woike

Sygn. akt : IV U 156/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r., znak: (...), nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. Inspektorat w K. powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 9 ust. 4c, art. 12 ust. 1, art. 18 ust.8, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.) , art. 79 i art. 81 ust.2, art. 82 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2016. 1793), art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2016.645) stwierdził, że J. P. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od 1 stycznia 2008 r. Jednocześnie Zakład ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy za poszczególne miesiące wymienione na karcie 1 i 2 wydanej decyzji.

W uzasadnieniu wskazał, że według danych z systemu informatycznego ZUS, J. P. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 stycznia 1999 r. Jednocześnie

od dnia 3 marca 1988 r. pobiera rentę w związku z wypadkiem przy pracy. W konsekwencji, w świetle przepisów obowiązujących od dnia 1 stycznia 2008 r. powinien on podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia tej działalności.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. P. domagając się stwierdzenia, że nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 listopada 2017 r. Wskazał, że fakt prowadzenia przez niego od 1999 r. działalności gospodarczej był już wcześniej znany organowi rentowemu, który jednak dopiero po wielu latach wydał w tym zakresie decyzję. Argumentował, że jako rencista był przekonany, iż nie musi opłacać składek do ZUS, tym bardziej, że z tytułu prowadzonej działalności osiąga niewielkie dochody. Tym samym obciążanie go teraz składkami za tak długi okres jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Ponadto część spornych należności składkowych, w jego ocenie, uległo przedawnieniu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. domagał się jego oddalenia i powołując się na uzasadnienie zaskarżonej decyzji, uczynił je stanowiskiem procesowym w sprawie. W uzupełnieniu wyjaśnił, że ubezpieczony zwolniony jest z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiące wskazane w zaskarżonej decyzji, bowiem wysokość jego świadczenia rentowego nie przekracza kwoty minimalnego wynagrodzenia, a wysokość uzyskiwanych przychodów z tytułu prowadzonej działalności nie przekracza miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury. W konkluzji Zakład podniósł, że podleganie od dnia 1 stycznia 2008 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wynika z mocy ustawy, a odwołujący jako przedsiębiorca był zobowiązany do znajomości zagadnień prawnych z tym związanych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. P., ur. (...), posiada od dnia 3 sierpnia 1988 r. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na stałe (dawna III grupa inwalidów). Wysokość świadczenia ostatnio (marzec 2017 r.) wynosiła 900 zł.

Jednocześnie od dnia 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług blacharstwa, lakiernictwa i mechaniki samochodowej i z tego tytułu został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 stycznia 1999 r.

Organ rentowy wszczął postępowanie w sprawie obowiązku podlegania J. P. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pismem z dnia 21 listopada 2017 r.

Zakład ustalił, że zgodnie z art. 9 ust. 4c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2008 r., osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Ponieważ wnioskodawca pobiera świadczenie rentowe w związku z wypadkiem przy pracy, to w świetle obowiązujących przepisów od dnia 1 stycznia 2008 r. powinien podlegać do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W konsekwencji, w dniu 15 grudnia 2017 r., organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Odwołujący prowadzi działalność gospodarczą w oparciu o podatek ryczałtowy.

Według księgi ewidencji przychodów za lata 2008 – 2017, w miesiącach: 02/2008, 05/2008, 06/2008, 08/2008, 11/2008, 12/2008, 01/2009, 02/2009, 03/2009, 08/2009, 10/2009, 11/2009, 12/2009, 01/2010, 02/2010, 03/2010, 06/2010, 07/2010, 09/2010, 10/2010, 12/2010, 01/2011, 02/2011, 03/2011, 05/2011, 06/2011, 07/2011, 08/2011, 11/2011, 01/2012, 02/2012, 03/2012, 05/2012, 06/2012, 12/2012, 02/2013, 03/2013, 05/2013, 06/2013, 08/2013, 10/2013, 11/2013, 01/2014, 02/2014, 05/2014, 06/2014, 08/2014, 09/2014, 10/2014, 11/2014, 02/2015, 10/2015, 12/2015, 02/2016, 03/2016, 09/2016, 03/2017, 04/2017, 05/2017, 06/2017, 09/2017, 11/2017 przychody

wnioskodawcy nie przekraczały miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury, wobec czego we wskazanych miesiącach nie był on zobowiązany do opłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne.

(dowód: dokumenty w aktach składkowych ZUS, w tym: pismo organu rentowego z dnia 21 listopada 2017 r. – k -7, kserokopie ewidencji przychodów za lata 2008-2017 – k – 9-85, zaskarżona decyzja – k- 88-90.)

Odwołujący na rozprawie w dniu 6 marca 2018 r. potwierdził, że jest rencistą prowadzącym działalność gospodarczą. Oświadczył jednak, że wobec faktu, iż ZUS nie poinformował go przez 10 lat o obowiązku opłacania pełnych składek, zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

(stanowisko wnioskodawcy - zapis audiowideo na rozprawie w dniu 6 marca 2017 r.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

Ustalony stan faktyczny w zasadzie był niesporny, a Sąd orzekający ustalił go na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego, której prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania jej wiarygodności. Podstawę niespornych ustaleń stanowiło również oświadczenie ubezpieczonego złożone na rozprawie.

Istotę sprawy stanowiło ustalenie, czy organ rentowy zaskarżoną decyzją zasadnie stwierdził, że odwołujący jako rencista oraz osoba prowadząca od 1999 r. pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od 1 stycznia 2008 r. Organ ustalił również podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy za poszczególne miesiące.

Odwołujący kwestionował zasadność zaskarżonej decyzji wskazując, że organ rentowy wiedział, że jako rencista prowadzi działalność gospodarczą, jednak nigdy wcześniej nie poinformował go o obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe. Dlatego też w jego ocenie wydanie decyzji w tym zakresie po tylu latach jest sprzeczne zasadami współżycia społecznego, tym bardziej, że część składek uległa przedawnieniu. Dodał, że gdyby miał wiedzę, że ma obowiązek regulowania takich składek, to z pewnością by je opłacał.

W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że do dnia 31 grudnia 2007 r. wszyscy renciści wykonujący pozarolniczą działalność podlegali dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Nie miał przy tym znaczenia rodzaj wykonywanej pozarolniczej działalności ani rodzaj pobieranego świadczenia rentowego. Obowiązek dotyczył jedynie opłacania składki zdrowotnej.

Natomiast począwszy od dnia 1 stycznia 2008 r. uległo to zmianie za sprawą obowiązującego od tego dnia art. 9 ust. 4c z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, dodanym przez art. 2 ust. 1 lit. b ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2005.169.1412).

Zgodnie z jego brzmieniem, osoba prowadząca pozarolniczą działalność, mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Z chwilą ustalenia prawa do emerytury, z tytułu działalności gospodarczej będzie podlegała dobrowolnie.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że skarżący jest uprawniony do renty wypadkowej na stałe (od 1988 r.) i od 1999 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Zatem w świetle cyt. przepisu, od dnia 1 stycznia 2008 r. podlega on z mocy tej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do chwili przejścia na emeryturę.

Podkreślenia wymaga, że skarżący nie zaprzeczył, iż taką działalność prowadzi, co pozostaje w zgodzie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Bez wątplenia akta składkowe ZUS zawierają dane dotyczące tej działalności oraz ewidencję uzyskiwanych z niej przychodów. Z księgi ewidencji przychodów za lata 2008 – 2017, jednoznacznie wynika, że w poszczególnych miesiącach tego okresu przychody wnioskodawcy nie przekraczały miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury, dlatego też we wskazanych miesiącach nie był on zobowiązany do opłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Z kolei w myśl art. 79 i art. 81 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne w stosunku do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku, która jest miesięczna i niepodzielna. Stopa procentowa składki na ubezpieczenie zdrowotne w okresie od stycznia 2008 r. wynosiła 9% podstawy wymiaru składki.

Przy czym, składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

- 1) uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- 2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej (art. 82 ust. 8).

ZUS zweryfikował, że wysokość świadczenia rentowego, które pobiera J. P. nie przekracza kwoty minimalnego wynagrodzenia. W konsekwencji odwołujący jako rencista prowadzący działalność gospodarczą nie miał obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Obowiązek taki dotyczył jednak składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2016.645), obowiązkowe składki na Fundusz Pracy są ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę i opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne. Stopa procentowa składki na fundusz Pracy wynosi od stycznia 1999 r. -2,45%.

W konsekwencji pozwany organ rentowy zasadnie stwierdził, że J. P. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od 1 stycznia 2008 r. i jednocześnie ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy za poszczególne miesiące.

Nie ma też racji skarżący kwestionując prawidłowość zaskarżonej decyzji w kontekście jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Jak trafnie podkreśla się w orzecznictwie, w prawie ubezpieczeń społecznych nie stosuje się klauzul generalnych - zasad współżycia społecznego. Przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem przepisami bezwzględnie obowiązującymi, i przy ich stosowaniu ani organ rentowy, ani sąd nie mogą mieć na uwadze zasad współżycia społecznego; przepisy te muszą być bezwzględnie przestrzegane w stosunku do wszystkich, nawet jeśli jawią się one osobie zainteresowanej jako subiektywnie niesprawiedliwe (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 3 września 1998 r., III AUa 200/98, OSA 1999/5/27, PiZS 1999/7-8/57, wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 grudnia 2003 r., III AUa 1450/02, OSA 2004/7/17, wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 lutego 2013 r., III AUa 929/12, LEX nr 1280529, wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13

lutego 2013 r III AUa 1860/12, LEX nr 1286503, wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 kwietnia 2016 r., III AUa 1521/15, LEX nr 2062012).

Ponadto, organ rentowy nie ma obowiązku ani możliwości indywidualnego informowania wszystkich ubezpieczonych o zmianach przepisów prawa, przysługujących im uprawnieniach, czy też o prawach do świadczeń (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2009 r., III AUa 846/09, Apel.-W-wa 2011/1/5). Żaden bowiem przepis w zakresie ubezpieczeń społecznych nie obliuguje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do tego rodzaju działań. Co więcej, odwołujący, który prowadzi własną działalność gospodarczą - w swoim więc dobrze pojętym interesie - powinien być zaznajomiony z przepisami, które dotyczą go jako przedsiębiorcy, nawet jeśli ta sfera jego aktywności zawodowej nie przynosi znacznych dochodów.

Na marginesie dodać należy, że podnoszona przez odwołującego kwestia przedawnienia składek nie dotyczy treści zaskarżonej decyzji. Wydana decyzja nie odnosi się bowiem do ustalonych zaległości składkowych, lecz ma charakter wymiarowy i stwierdza jedynie obowiązek podlegania jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił wnioskodawcy odwołanie jako bezzasadne.

/-/ SSO Beata Urbańska-Woike